

Kommun(er): Samtliga i Uppsala län

Region Uppsala: Hälsa- och sjukvårdsförvaltningar

Fastställt av: TL HSVÖ

Datum: 2021-12-10

Familjecentraler i Uppsala län

Innehåll

Bakgrund.....	3
Syfte	3
Omfattning - definition av Familjecentral	3
Ansvar	3
Genomförande	3
Mål och inriktning	3
Styrgrupp	4
Ledningsgrupp	4
Länssamordning	4
Lokal samordnare	5
Arbeteam.....	5
Verksamhetsbudget	5
Finansiering av lokal samordnare	5
Deltagande verksamheter/professioner	6
Mödrahälsovård	6
Barnhälsovård	6
Socialtjänst.....	6
Förskoleverksamhet/Öppen förskola.....	6
Eventuell ytterligare part	6
Planering och utförande av riktade aktiviteter	6
Samverkansprocesser	6
Introduktion	6
Uppföljning av verksamhet.....	7

Dokumenthistorik.....	7
Bilaga 1. Mall för samverkansavtal.....	8
Avtal - samverkan kring familjecentrerat arbete	8

Bakgrund

Dessa riktlinjer beskriver vad som definierar Familjecentralen och dess verksamhet. Vidare beskrivs Region Uppsalas och länets kommuners gemensamma mål och syfte samt verksamhetsuppföljning för familjecentraler och familjecentrerade verksamheter.

Syfte

Denna riktlinje för samverkan avseende familjecentralerna i Uppsala län ska stödja verksamheterna vid upprättande av lokala avtal. Syftet är att skapa en gemensam målbild och tydlighet kring styrning, organisation, samordning och finansiering samt att skapa långsiktighet, kontinuitet och kvalitet i familjecentralens verksamhet.

Omfattning - definition av Familjecentral

En familjecentral eller en familjecentralsliknande verksamhet riktar sig till blivande familjer och familjer med barn i åldrarna 0–6 år. En familjecentral är en samlokaliserad verksamhet som innehåller mödrahälsovård, barnhälsovård, öppen förskola och socialtjänst med inriktning mot förebyggande arbete.

Med familjecentralsliknande verksamhet menas ett lokalt avgränsat område där familjecentralens basverksamheter bedriver ett strukturerat samarbete i linje med en samlokaliserad familjecentral, eller en verksamhet som är samlokaliserad, men där inte alla basverksamheterna ingår. Utöver basverksamheterna kan även andra samhällsaktörer ingå i samarbetet. I denna riktlinje kommer endast begreppet familjecentral att användas, vilket då även inkluderar familjecentralsliknande verksamheter.

Ansvar

Familjecentralssamverkan styrs utifrån lokala samverkansavtal mellan Region Uppsala och respektive kommun. De lokala samverkansavtalen tar utgångspunkt i denna riktlinje men avvikelser kan avtalas inom ramen för respektive lokalt samverkansavtal. Utgångspunkten för respektive familjecentrals inriktning och uppbyggnad är lokala förutsättningar samt familjernas behov och önskemål. Region Uppsala och respektive kommun ansvarar för att berörda professioner deltar i familjecentralens arbete utifrån åtagandet i det lokala avtalet och fastställd verksamhetsplan.

Region Uppsala ansvarar för att länsövergripande samordning sker i enlighet med denna riktlinje.

Mellan samverkande parter gäller sekretess i enlighet med för dem gällande lagstiftning.

Genomförande

Riktlinjen och de lokala samverkansavtalen säkerställer uppdrag och genomförande. Riktlinjen ska tas i beaktande vid framtagande och revidering av lokala samverkansavtal.

Mål och inriktning

Familjecentralerna i Uppsala län ska utifrån hela familjens livssituation främja en god hälsa hos barn och föräldrar genom att:

- finnas tillgänglig som nära mötesplats,
- stärka barnets rättigheter genom att erbjuda föräldrar kunskap och stöd,
- stärka det sociala nätverket runt barn och föräldrar,
- skapa arbetsformer där föräldrar och barn är delaktiga,
- erbjuda ett tidigt och lättillgängligt stöd,
- vara ett kunskaps- och informationscentrum,
- ha ett uppsökande arbetssätt,
- utveckla de olika professionernas yrkesroller genom samarbete,
- använda befintliga resurser effektivt.

Styrgrupp

Styrgrupp ska utgöras av chefer med övergripande och strategiskt ansvar.

Styrgruppen ska sammanträda vid minst 1 tillfälle per år och har till uppgift att besluta om

- förändring av avtal,
- budgetförändringar,
- uppstart av nya familjecentraler,
- ärenden som beretts av ledningsgrupp/beredningsgrupp.

Styrgruppen kan inrätta en beredningsgrupp med uppgift att bereda ärenden till styrgruppen.

Ledningsgrupp

Ledningsgrupp ska utgöras av verksamhetsnära chefer för de verksamheter som ingår i familjecentralen. Ledningsgruppen ska sammanträda minst 4 gånger per år och har till uppgift att:

- utse en person till lokal samordnarfunktion,
- årligen fastställa och följa upp verksamhetsplan och budget,
- årligen sammankalla och rapportera verksamhetsuppföljning/plan till styrgruppen,
- bereda ärenden till styrgruppen,
- säkerställa introduktion av nya medarbetare inom familjecentralen,
- utifrån ett rullande ordförandeskap årligen utse en deltagare till ordförande (ordföranden ansvarar för att tillsammans med samordnaren bjuda in till ledningsgruppsmöten)

Länssamordning

Länssamordning, inom ramen för Region Uppsalas uppdrag, ska utgöra 30 % av en heltidstjänst och innehålla:

- introduktion av nya lokala samordnare och chefer inom styr- eller ledningsgrupp,
- framtagande av systematiserat stöd till introduktion,
- samordning av länsövergripande möten med lokala samordnare samt årlig utbildningsdag,
- framtagande av stöd för systematiskt förbättrings- och kvalitetsarbete,
- omvärldsbevakning,
- samordning internt inom Region Uppsala.

Lokal samordnare

Familjecentralens lokala samordnare ska:

- samordna arbetet på familjecentralen utifrån verksamhetsplanen,
- verka för att det gemensamma arbetet på familjecentralen fungerar,
- främja verksamhetens utveckling tillsammans med övriga i arbetsteamet,
- ansvara för att förslag till verksamhetsplan inklusive budget utarbetas årligen,
- ansvara för att förslag till verksamhetsuppföljning sammanställs årligen,
- tillsammans med utsedd ordförande sammankalla samt närvara vid ledningsgruppens sammanträden
- genomföra introduktion av nya medarbetare inom arbetsteamet,
- delta i länsövergripande nätverk samt på utbildningsdagar.

Arbeteam

Familjecentralens arbeteam utgörs av minst en medarbetare från varje verksamhet, med uppgift att:

- verka för genomförandet och utvecklingen av familjecentralens arbete,
- kvalitetssäkra verksamhetens olika aktiviteter och metoder.

Verksamhetsbudget

I samverkansavtalet för varje familjecentral ska anges summan för verksamhetsbudgeten samt fördelning av kostnaden mellan parterna. Budgeten avser gemensamma omkostnader som gynnar verksamheten såsom utbildning, planering och handledning för personal, inköp av litteratur och material samt aktiviteter för besökare/familjer.

I första hand ska den verksamhet som ansvarar för lokalen där familjecentralen bedrivs ansvara för hantering av verksamhetsbudgeten, tillsammans med den lokala samordnaren. Annars kan beslutas att det är den verksamhet där samordnaren är anställd som ansvarar för hantering av verksamhetsbudgeten, tillsammans med den lokala samordnaren. I det lokala samverkansavtalet ska anges vilken verksamhet som har ansvaret.

Familjecentralens samordnare ska redovisa nyttjade medel till ledningsgruppen senast 31 oktober för innevarande år. Eventuella outnyttjade medel återbetalas i enlighet med fördelning ovan.

Finansiering av lokal samordnare

Funktionen ska utgöra 20 % av en heltidstjänst. I lokala samverkansavtal ska anges fördelning av kostnaden mellan parterna. Kostnaden kan anges enligt schablon. I lokala avtal kan även anges eventuellt lönetillägg/månad för samordnaren. Eventuellt lönetillägg utbetalas av den verksamhet där samordnaren är anställd och finansieras i enlighet med fördelning ovan.

Verksamheten där samordnaren är anställd fakturerar övriga samverkansparter för samordnarens lönekostnader enligt beslutad summa samt eventuellt lönetillägg. Fakturering ska ske i oktober för innevarande år.

Deltagande verksamheter/professioner

Deltagandet från berörda verksamheters professioner ska regleras inom ramen för de lokala samverkansavtalen. För att säkerställa samverkan inom ramen för familjecentralerna ska det i respektive lokalt samverkansavtal framgå antal timmar och fördelning av dessa mellan professionerna. Antal timmar bör följas upp årligen. I avtalet kan även anges hur denna tid ska beräknas, till exempel endast tid som disponeras samtidigt av minst två berörda professioner.

Mödrahälsovård

Barnmorskemottagningens uppdrag styrs av de dokument som Vårdstyrelsen i enlighet med lag (2008:962) om valfrihetssystem (LOV) årligen tar fram som reglerar uppdragen och ersättningarna för barnmorskemottagningar.

Barnhälsovård

Barnvårdscentralens (BVC) uppdrag styrs av de dokument som Vårdstyrelsen i enlighet med lag (2008:962) om valfrihetssystem (LOV) årligen tar fram som reglerar uppdragen och ersättningarna för vårdcentraler.

Socialtjänst

Socialtjänstens uppdrag utgår från socialtjänstens råd och stöd där familjecentralen utgör en arena för hälsofrämjande och förebyggande arbete samt tidigt stöd.

Förskoleverksamhet/Öppen förskola

Öppna förskolans uppdrag är att genom samverkan öka verksamheternas förmåga att upptäcka och tillgodose behov i barnfamiljerna. Öppna förskolan utgör nav för familjecentralen.

Eventuell ytterligare part

I familjecentralen kan ytterligare verksamheter eller professioner ingå. Sådana verksamheter ska anges inom ramen för det lokala samverkansavtalet, där även professionernas roll bör beskrivas.

Planering och utförande av riktade aktiviteter

Familjecentralen ska tillhandahålla ett strukturerat och samordnat generellt och individuellt tidigt stöd. Verksamheten ska erbjuda riktade aktiviteter och utbildning utifrån kunskaps- och evidensbaserade arbetsätt.

I respektive familjecentralens årliga verksamhetsplanering ska framgå planering och utförande av riktade aktiviteter. Här kan även synliggöras kunskaps- och evidensbaserade arbetsätt.

Samverkansprocesser

En familjecentral ska ses som en samordnad organisation där samverkan och tvärprofessionellt samarbete sker. De samverkansprocesser som verksamheten medfört ska synliggöras inom ramen för respektive familjecentralens årliga verksamhetsuppföljning.

Introduktion

Systematiserad planering av introduktion är en viktig faktor för delaktighet, ansvarstagande och utveckling av familjecentralernas verksamhet. Det är cheferna i

ledningsgruppen som ansvarar för att deras medarbetare får introduktion. Inom ramen för den länsövergripande samordningen ska ett stöd för introduktion finnas. Den lokala samordnaren genomför introduktion med nya medarbetare i arbetsteamet. Den länsövergripande samordningen genomför introduktion med nya lokala samordnare samt med chefer inom lednings- eller styrgrupp.

Uppföljning av verksamhet

Varje lokal ledningsgrupp ska årligen följa upp verksamheten utifrån fastställd verksamhetsplan. Uppföljningen ska delges den lokala styrgruppen. I verksamhetsuppföljningen ska även beskrivas de samverkansprocesser som verksamheten medfört samt måluppfyllelse av de mål som anges i denna riktlinje.

Vid fastställande av riktlinjen beslutades även att arbetet ska följas upp av FoU-S efter 12 månader med inriktning på styrning, ledning och länsövergripande stöd och åiterrapporteras till TL HSVÖ senast juni 2023.

Dokumenthistorik

2021-12-10 Första versionen av ViS-dokument gällande familjecentraler i Uppsala län.

Bilaga 1. Mall för samverkansavtal

Avtal - samverkan kring familjecentrerat arbete

1 § Parter

Kommun:	Berörda nämnder
Region Uppsala:	Berörd styrelse
Eventuell ytterligare part:	

2 § Syfte med avtalet

Syftet med avtalet är att skapa en gemensam målbild och tydlighet kring styrning, organisation, samordning och finansiering samt att skapa långsiktighet, kontinuitet och kvalitet i familjecentralens verksamhet. Detta avtal reglerar verksamhetens ledningsstruktur, innehåll, respektive parts ansvarsområde och finansiering av gemensamma resurser.

3 § Definition av verksamhet

En familjecentral är en samlokaliserad verksamhet som innehåller mödrahälsovård, barnhälsovård, öppen förskola och socialtjänst med inriktning mot förebyggande arbete.

Med familjecentralsliknande verksamhet menas ett lokalt avgränsat område där familjecentralens basverksamheter bedriver ett strukturerat samarbete i linje med en samlokaliserad familjecentral, eller en verksamhet som är samlokaliserad, men där inte alla basverksamheterna ingår. Utöver basverksamheterna kan även andra samhällsaktörer ingå i samarbetet.

I detta avtal kommer endast begreppet familjecentral att användas, vilket då även inkluderar familjecentralsliknande verksamheter.

4 § Sekretess

Mellan samverkande parter gäller sekretess i enlighet med för dem gällande lagstiftning.

5 § Målgrupp

Blivande föräldrar och familjer med barn i åldrarna 0–6 år (intill skolstart).

6 § Mål och inriktning

Målet för familjecentralen är att utifrån hela familjens livssituation främja en god hälsa hos barn och föräldrar genom att:

- finnas tillgänglig som nära mötesplats,
- stärka barnets rättigheter genom att erbjuda föräldrar kunskap och stöd,
- stärka det sociala nätverket runt barn och föräldrar,
- skapa arbetsformer där föräldrar och barn är delaktiga,
- erbjuda ett tidigt och lättillgängligt stöd,
- vara ett kunskaps- och informationscentrum,

- ha ett uppsökande arbetssätt,
- utveckla de olika professionernas yrkesroller genom samarbete,
- använda befintliga resurser effektivt.

7 § Samverkande verksamheter

I familjecentralen skall följande verksamheter ingå:

- Barnhälsovården
- Förskoleverksamheten/öppna förskolan
- Mödrahälsovården
- Socialtjänsten/Råd och stöd
- (Ev ytterligare part)

8 § Ledning och samordning

Styrgrupp består av chefer med övergripande och strategiskt ansvar och utgörs av följande forum/funktioner inom respektive organisation:

Styrgruppen ska sammanträda vid minst 1 tillfälle per år och har till uppgift att besluta om

- förändring av avtal,
- budgetförändringar,
- uppstart av nya familjecentraler,
- ärenden som beretts av ledningsgrupp/beredningsgrupp.

Beredningsgrupp har till uppgift att bereda ärenden till styrgruppen och utgörs av följande funktioner inom respektive organisation:

Ledningsgrupp utgörs av verksamhetsnära chefer för de verksamheter som ingår i familjecentralen. Ledningsgruppen ska sammanträda minst 4 gånger per år och har till uppgift att:

- utse en person till lokal samordnarfunktion,
- årligen fastställa och följa upp verksamhetsplan och budget,
- årligen sammankalla och rapportera verksamhetsuppföljning/plan till styrgruppen,
- bereda ärenden till styrgruppen,
- säkerställa introduktion av nya medarbetare inom familjecentralen,
- utifrån ett rullande ordförandeskap årligen utse en deltagare till ordförande (ordföranden ansvarar för att tillsammans med samordnaren bjuda in till ledningsgruppsmöten)

Familjecentralens lokala samordnare ska:

- samordna arbetet på familjecentralen utifrån verksamhetsplanen,
- verka för att det gemensamma arbetet på familjecentralen fungerar,
- främja verksamhetens utveckling tillsammans med övriga i arbetsteamet,
- ansvara för att förslag till verksamhetsplan inklusive budget utarbetas årligen,
- ansvara för att förslag till verksamhetsuppföljning sammanställs årligen,
- tillsammans med utsedd ordförande sammankalla samt närvara vid ledningsgruppens sammanträden,
- genomföra introduktion av nya medarbetare inom arbetsteamet,
- delta i länsövergripande nätverk samt på utbildningsdagar.

Familjecentralens arbetsteam utgörs av minst en medarbetare från varje verksamhet med uppgift att:

- verka för genomförandet och utvecklingen av familjecentralens arbete
- kvalitetssäkra verksamhetens olika aktiviteter och metoder

9 § Ekonomi

Nedan angivna kostnader finansieras enligt följande fördelningsprincip:

Kostnad för samordnare

Region Uppsala	Xx %
Socialförvaltning	Xx %
Utbildnings/skolförvaltning	Xx %
Ev tredje part	Xx %

Lönekostnader för samordnaren utgörs av motsvarande 20% av en heltidstjänst. Lönekostnaden inklusive sociala avgifter utgör summa xx för år xx. Under resterande avtalstid skall prisjustering göras enligt årliga förändringar i Landstingsprisindex (LPIK).

Utöver ovan angiven summa utgår ett lönetillägg om xx kr i månaden till samordnaren. Detta lönetillägg utbetalas av den verksamhet där samordnaren är anställd och finansieras enligt fördelningsnyckeln ovan.

Verksamheten där samordnaren är anställd fakturerar övriga samverkansparter för samordnarens lönekostnader enligt ovan. Fakturering sker i oktober för innevarande år.

Verksamhetsbudget

Region Uppsala	Xx kronor/år
Socialförvaltning	Xx kronor/år
Utbildnings/skolförvaltning	Xx kronor/år
Ev tredje part	Xx kronor/år

Verksamhetsbudget avser gemensamma omkostnader som gynnar verksamheten såsom utbildning, planering och handledning för personal, inköp av litteratur och material samt aktiviteter för besökare/familjer.

Den verksamhet som ansvarar för lokalen där familjecentralen bedrivs Alternativt Den verksamhet där samordnaren är anställd, i detta fall XXX, ansvarar för hantering av verksamhetsbudgeten, tillsammans med den lokala samordnaren.

Familjecentralens samordnare ska redovisa nyttjade medel till ledningsgruppen senast 31 oktober för innevarande år. Eventuella outnyttjade medel återbetalas i enlighet med fördelning ovan.

10 § Ansvar - deltagande verksamheter/professioner

Barnmorskemottagningens och barnavårdscentralens uppdrag och vårdgivarens ersättning regleras av de dokument som Vårdstyrelsen i enlighet med lag (2008:962) om valfrihetssystem (LOV) årligen tar fram för barnmorskemottagningar och vårdcentraler.

Socialtjänstens uppdrag utgår från socialtjänstens råd och stöd där familjecentralen utgör en arena för hälsofrämjande och förebyggande arbete samt tidigt stöd. Öppna förskolans uppdrag är att genom samverkan öka verksamheternas förmåga att

upptäcka och tillgodose behov i barnfamiljerna. Öppna förskolan utgör nav för familjecentralen.

Eventuell ytterligare parts uppdrag:

Varje ingående verksamhet/profession deltar i det familjecentrerade arbetet med xx timmar per vecka och område.

Alternativt

Varje ingående verksamhet/profession deltar i det familjecentrerade arbetet enligt följande:

Mödrahälsovården med xx timmar/vecka, barnhälsovården med xx antal timmar/vecka, socialtjänstens råd och stöd med xx antal timmar/vecka och pedagog inom ramen för Öppna förskolan med xx timmar/vecka. Här ska även eventuell ytterligare part anges.

Endast tid som disponeras samtidigt av minst två av de ingående verksamheterna/professionerna räknas som familjecentrerat arbete.

11 § Uppföljning och utvärdering

Ledningsgruppen ska årligen följa upp verksamheten utifrån fastställd verksamhetsplan. Uppföljningen ska delges styrgruppen. I verksamhetsuppföljningen ska även beskrivas de samverkansprocesser som verksamheten medfört samt måluppfyllelse av de mål som anges i ViS-dokument Familjecentraler Riktlinje för samverkan i Uppsala län.

12 § Avtalsperiod

Avtalet gäller från 20XX-XX-XX – 20XX-XX-XX. Avtalet förlängs därefter med ett år i taget om inte någon av avtalsparterna skriftligen säger upp avtalet. Uppsägningstid är ett år fr.o.m. inkommen skriftlig uppsägning.

13 § Avtalsvillkor

Detta avtal gäller under förutsättning att det godkänns av samtliga avtalsparter. Vid väsentligt ändrade förutsättningar ska var och en av parterna ha rätt att skriftligen begära omförhandling av avtalet. Avtalet är upprättat i lika många exemplar som samverkande parter.

14 § Underskrift

Avtalet är upprättat i XX exemplar.

För Region Uppsala

För aktuell kommun och berörda förvaltningar

För eventuell ytterligare part